

Mishna, Tractate Baba Kama
Chapter 8, mishnayot 6-7

A) Mishna 6

- 1) In light of the first mishna in the chapter, what is a bit incongruous or superfluous about this mishna?
- 2) How might we nevertheless understand the place/role/necessity of this mishna?
- 3) What would appear to be the common denominator of all of the acts of aggression cited in this mishna?
- 4) In addition to the answer to the previous question, what one phrase in the mishna reveals which one of the חמישה דברים discussed in mishna 1 of the chapter is the focus of this mishna?
- 5) Do you think that this mishna is discussing only the payment referred to in the previous question, or to others as well?
- 6) Why do you think there is liability only if הגיע בו רקו and not if the spittle did not actually reach him?
- 7) What might the answer to the previous question teach about payment in the case of oral insult?
- 8) What lack of specificity concerning the case of פגע ראש האישה בשוק is surprising and perhaps instructive as to the custom/law at the time of the mishna?
- 9) What is the meaning here of the word שוק and why does the law apply only in the שוק?
- 10) What potential parallel to the case of פגע ראש האישה בשוק is missing, and what might we learn from the fact that it is missing?
- 11) The phrase הכל לפי כבודו is parallel to what phrase in mishna 1 of the chapter?
- 12) What internal contradiction does there seem to be within this mishna?
- 13) In what two or even three different ways might we solve the internal contradiction?
- 14) Explain Rabbi Akiva's statement about the עניים!
- 15) Can you relate Rabbi Akiva's statement about the עניים to one or two statements in the Pesach Hagadah?
- 16) What does the story about Rabbi Akiva teach as far as how to interpret the matter of הכל לפי כבודו and its relationship to the earlier statements of the mishna?
- 17) Where do Rabbi Akiva's words end?
- 18) What is the חידוש of the ruling here that אחרים שחבלו בו חייבין?
- 19) What would appear to be problematic with the proofs that רבי עקיבא offers at the end of the mishna?
- 20) Looking at the law of החובל בעצמו on its own, what do you think its deeper message might be and what might be some of its applications?
- 21) What verse is probably the source of the law concerning הקוצץ בנטיעות?

B) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama, page 91a

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף צא עמוד א
הכל לפי כבודו [וכו']. איבעיא להו: תנא קמא לקולא קאמר, או לחומרא קאמר? לקולא קאמר, דאיכא עני דלא בעי למשקל כולי האי, או דלמא לחומרא קאמר, דאיכא עשיר דבעי למיתב ליה טפי? תא שמע, מדקאמר רבי עקיבא: אפילו עניים שבישראל רואין אותן כאילו הן בני חורין שירדו מנכסיהם, שהם בני אברהם יצחק ויעקב, שמע מינה: תנא קמא לקולא קאמר, שמע מינה.

C) Rambam, Mishna Torah, Hilchot Chovel, chapter 3, halachot 8-9

משנה תורה לרמב"ם, הלכות חובל ומזיק, פרק ג' הלכות ח' - ט'
(ח) יש הכאות רבות שיש בהן בזוי וזעזוע מעט ואין בהן נזק וכבר פסקו להם חכמים דמים קצובים וכל המכה חבירו הכאה מהן משלם אותו הממון הקצוב וכולן קנסות הן ואותו הממון הקצוב הוא דמי הצער והבושת והרפיו והשבת בין צריך לרפואה ושבת בין לא צריך כזה הוא משלם:
(ט) וכמה הוא משלם ... תקע את חבירו בכפו משלם סלע סטרו על פניו משלם חמשים סלע סטרו באחר ידו משלם מאה סלע וכן אם צרם באזנו או תלש בשערו או שרקק והגיע הרוק בבשרו או שהעביר טליתו מעליו או שפרע ראש האשה משלם מאה סלע ...

D) Tur, Hoshen Mishpat, section 420

טור, חושן משפט, סימן תכ
כתב הרמב"ם יש הכאות רבות שיש בהן צער וביזוי מעט ואין להן נזק וכבר פסקו להם חכמים דמים קצובים שיתן אותו דבר הקצוב ובכללן הוא דמי הצער והרפיו והשבת והבושת בין אם צריך לרפואה בין אין צריך כזה הוא משלם וכמה הוא משלם ... סטרו כלאחר יד משלם ק' סלעים צרם אזנו או תלש שערו רקק והגיע הרוק בבשרו או שהעביר

טליתו ממנו או שפרע ראש האשה משלם ק' סלעים... ורב אלפס כתב שאלו דמים הקצובים אינן אלא בשביל הבושת והצער ששני דברים אלו ישנן ברוב היזק שאדם עושה לחבירו ואם יש ריפוי ושבת הכל לפי הענין וזוהי לא יכלו חכמים ליתן קצבה וכך כתב אבי אדוני הרא"ש ז"ל:

E) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama, page 91a

תלמוד בבלי, מסכת בבא קמא דף צא עמוד א'
רקק והגיע בו הרוק והעביר כו': אמר רב פפא לא שנו אלא בו אבל בבגדו לא. וניהוי כי בייש בדברים? אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר אבין זאת אומרת ביישו בדברים פטור מכלום:

F) Rambam, Mishna Torah, Hilchot Chovel, chapter 5, halacha 1

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ה הלכה א
אסור לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו, ולא החובל בלבד אלא כל המכה אדם כשר מישראל בין קטן בין גדול בין איש בין אשה דרך נציון הרי זה עובר בלא תעשה, שנ' +דברים כ"ה ג' לא יוסיף להכותו, אם הזהירה תורה שלא להוסיף בהכאת החוטא קל וחומר למכה את הצדיק.

G) Mishna 7

- 1) Divide the mishna into two sections!
- 2) In the reference to the passive verbal phrase נמחל לו near the very beginning of the mishna, who is the subject that grants the מחילה?
- 3) Where in the verses from chapter 20 of Sefer Breishit is the answer to the previous question found?
- 4) Where actually in the verses is the crux of the proof that the mishna intends to bring that אינו נמחל לו עד שיבקש?
- 5) What is nevertheless the fallacy or the lacuna of the proof?
- 6) Why is it not exact to say that the mishna proves that המחילה אכזרי?
- 7) Referring back to questions 3 and 4 at the beginning of the previous mishna, how might we explain why the mishna, that usually deals with technical / financial matters, veers off here to the matter of מחילה? Focus your thought both on the מזיק and on the ניזק!
- 8) How does the second section of the mishna relate back to the previous mishna?
- 9) The first time it says על מנת לפטור, what words are implied before the phrase על מנת?
- 10) In the first case of the ruling על מנת לפטור חייב, why is this very difficult to accept at face value?
- 11) What very famous Talmudic adage/principle stands behind the final law of the mishna?

H) Babylonian Talmud, Tractate Baba Kama, page 92a

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף צב עמוד א
גמרא. תנו רבנן: כל אלו שאמרו - דמי בושתי, אבל צערו - אפילו הביא כל אילי נביות שבעולם, אין נמחל לו עד שיבקש ממנו, שנאמר: +בראשית כ"ה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך.

- 1) When it says כל אלו שאמרו what is it referring to? Despite the fact that the word כל is used, might it not be referring really to every single case?
- 2) What is a bit incongruous about the use of the phrase here שבעולם?
- 3) How does this breita shed light on the disagreement we saw above between the Rambam and the Rosh?
- 4) How does this breita corroborate the inference in question G) 7 above?

I) Rambam, Mishna Torah, Hilchot Chovel, chapter 5, halacha 9

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ה הלכה ט
אינו דומה מזיק חבירו בגופו למזיק ממונו, שהמזיק ממונו חבירו כיון ששלם מה שהוא חייב לשלם נתכפר לו אבל חובל בחבירו אע"פ שנתן לו חמשה דברים אין מתכפר לו ואפילו הקריב כל אילי נביות אין מתכפר לו ולא נמחל עונו עד שיבקש מן הנחבל וימחול לו.

- 1) While the Rambam seems to reject the breita, at least in its straightforward meaning, what insight of the breita does he nevertheless accept?
- 2) In what sense is the Rambam here completely consistent with what we saw from the Rambam earlier in Hilchot Hovel, chapter 5, halacha 1?
- 3) How does the Rambam deal with the incongruity of the phrase שבעולם?

J) Rambam, Mishna Torah, Hilchot Chovel, chapter 5, halacha 11

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ה הלכה יא
האומר לחבירו סמא עיני קטע את ידי על מנת שאתה פטור הרי זה חייב בחמשה דברים שהדבר ידוע שאין אדם רוצה בכך.

K) What is the need or purpose of the Rambam's statement בכך רוצה אדם רוצה בכך?